

Az I. világháború előzményei és kitörése

11.A

2024. jún. 4.

?

TK 74–80.

1. Szövetségi rendszerek

?

a) No.

- BISMARCK célja – ?

– 1873 – ?

– berlini kongresszus → 1879: *kettős szöv.*

ki ellen? – !

+ 1882 Olaszo. → *hármasszöv.*

- II. VILMOS (1888–1918)

– Weltpolitik, „Drang nach Größe”

– német ipar ↑↑

– „*mindennap születésnapot akar ünnepelni*”

(BISMARCK) – meneszti

Oroszo.-ellenesség erősödik

– hun beszéd – ?

– személye, stílusa → a németellenes koalíció összekovácsolódik

b) antant

- orosz-francia viszony – ?

NAPÓLEON, krími háb., ... → terhelt

1893: III. SÁNDOR orosz cár és Fro. katonai szerződése

← NBr. közép-ázsiai jelenléte (afgán háborúk) aggasztja Oroszo.-ot

- angol-francia viszony – ?

1337–1453, USA függetlenségi háborúja, NAPÓLEON, Fashoda

1904: entente cordiale = szívélyes megegyezés

(gyarmati témájú: Marokkó francia, Egy. brit érdekszféra)

← német térnyerés [Kuvait angol megszállása

← német Konst.-Bagdad vasút (1898)]

- 1907: angol-orosz katonai szöv.

(jogilag nem az antanthoz, hanem külön megállapodások keretében)

3. Háborús célok

a) orosz terjeszkedés: – Közép-Ázsia (Afg.-ig)

– Vlagyivosztok biztosítása – ? jégmentes kikötő,
transzszibériai vasút

– Kína felé: Mandzsúriáért (1904/05: kudarc)

?

Oroszo. meggyöngült
19. század eleji, közepi
helyzetéhez képest

b) NBr. – No. felborítja az erőes.-t? → fényes elsz. Ø → szöv.-ek

c) Fro. – meggyengült

– revans – ?, EL visszaszerzése

d) No. – német világhatalmi pozíció + eu.-i (gazdasági) hegemonia

a status quo-t felborítani akarja ↔ Anglia megőrizni

e) OMM – leggyengébb

– fölbomlás határán

f) Olaszó. – irredentizmus → ? a hármas szöv.-ben ingatag

– gyenge, megosztott (É ↔ D)

Σ imperializmus – ?

alapja a német-fr. ellentét + revans

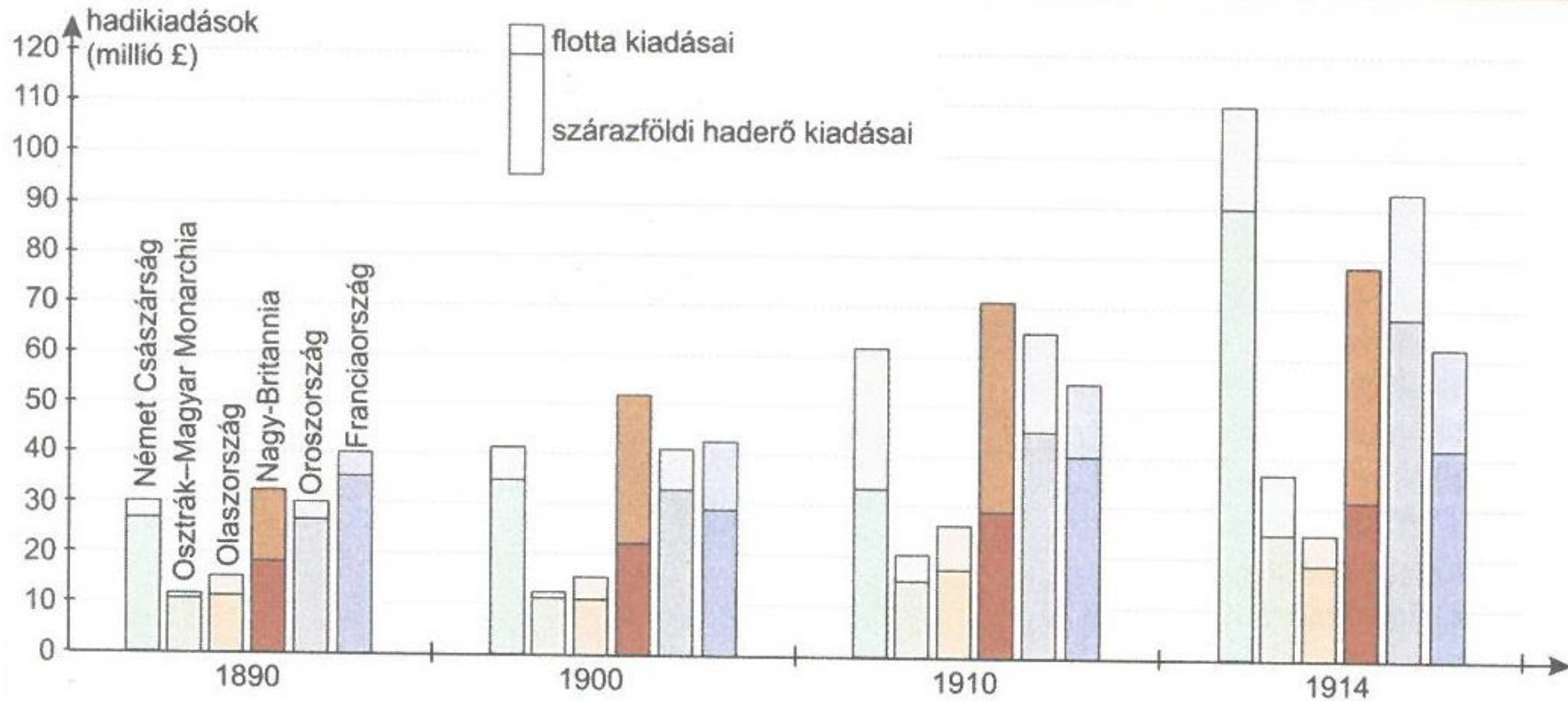
szöv. rendszerek:

**No. – OMM – Ol. ↔ NBr. + Fro. + Oroszó.
+ Bulg.**

államformák – ?

TK 74/16.

A fegyverkezési verseny – van-e 3 gondolatod elemzés gyanánt?

2. Háborús feszültségek

- 1905, 1911 – első és második marokkói válság: a II. VILMOSi No. beavatkozni látszik a fr. protektorátus alatt álló Marokkó ügyeibe
- 1904/05 – ?
- 1908 – annexiós válság – ?
- 1912/13 } I. és II. Balkán-háború – ? → Albánia független, Koszovó Szerbiáé, Bulgária sértődött, Török. kiszorul a Balkánról
- 1913

- 1914. jún. 28. – ?

Σ Balkán: nemzeti + vallási ellentétek nagyhatalmi érdekek ütközőpontja Oroszo. támogatottja Szerbia Fekete kéz – ?

A trónörökös pári politikai gyilkosság áldozata

XIX. évfolyam, 156. szám Budapest, 1914. július 1. Szerda Ara 2 fill., vasár- és ünnepnap 4 fill.

POLITIKAI NAPILAP.
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Helyben: házhoz hordva 60 fill.
Vidéken: postai szétküldéssel egy hónapra 120 korona.

FRISS UJSÁG

Megjelenik hétfő kivételével minden nap korán reggel, fontos alkalmakkal naponta többször, ünnepnap után is.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL:
V. Honvéd-utca 10. sz.

PIRKIADÓHVATALOK:
Művelődési 26., VI. Andrássy-utca 4., IV. Kacskódi-utca 8. és 10.

Szerbiát vádolja mindenki. Ferenc Ferdinánd utolsó utja

Az Adria tó vizén Komor mellettdéggel víszel gyászos torlót a Viribus Unitis. Magyarország és Ausztria népei pedig a fájdalomtól lesoványt sárgát, akinek belátása, tudása, akarata arra volt hivatott, hogy a két ország jövőjét vezesse.

Ez alatt pedig kaján ellenségek szemlélgetik, hogy vajjon mi lesz hallatlan gastettük következménye. Ők, a gonoszágunkban vakok és tudatlanok azt hiszik, hogy a vezér karjainak lehanyatlása együtt jár majd a sereg pusztulásával. Nem. Az országokat a történelmi fejlődés alkotja és azokat bármily nagy veszteség is érje egyesek tragédiájával nem lehet mesterséges eszközökkel eltérölni.

Tehát nem ez a merénylet a következménye, hanem valami más. Az, hogy a bomba és a pisztoly fellobbanó lángja megmutatja nekünk, hogy hol és kik szólnak ellenünk arányt, hogy kik harcolnak ellenünk ilyen eszközökkel.

Az új trónörökös pár.

65-ik évfolyam. 152. szám.

PESTI NAPLÓ

Budapest, 1914. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Podmaniczky-utca 12. Kedd, június 30.

Ferenc Ferdinánd tragédiája

Fekete kéz volt, gyászos kocsikon közeledik felénk a szerajevói tragédia hősnéinek holtteste. Hídegen, merően, elteltenül az a férfi fekszik a koporsóban, aki mindennél tipikusabban a *jövő ember* volt. Már túl első ifjúságán, de teli életmórral, széles mellkasán feszülő dietermisa alatt a hadseregét dobogó szívvel; erős eszű, hűlökölő mögött, agyában, elindjében nagyszerű tervekkel a Habsburg-hatalom kikapcsolására. Az őz uralkodó mellett a jövő előkészítésére kellett koncentrálnia hatalmas energiáit, tömredek ismeretét, szűz munkabírást. A jövőnek dolgozott, a jövő emberé volt. S midőn most lesül, rettenő elmulaszt látjuk, összeomlást egy örök szerzetes kezében, néhány vesztett nevezetűl miatt eszünkbe jut az arab tanítás a holnapról. Mindent megismerhet az ember — így szól az arab bölcs tanítása — csak a holnapot nem. Oszegi és örökéleti igazságok vannak belékomprálmán és néhány szóba. Lesülők igazságok. Előnk, dolgozunk, küzdünk, termünk vanunk megfeszülünk, megálmodunk a jövő, de mindez csak álom. Valójában gyászos, sötét, minden napuság számára áthatolhatatlan függönyvel van elválasztva előnk a holnap. S nemcsak a holnap:

hőre, fiatal ember, kedves, mosolygó arcú ömgy: ifjú házas, ifjú apa. Minden oka megvan rá, hogy elkönnorodva, fiatal és impresszióknak könnyen engedő szívűben mélységes, őszinte gyászszal öltse magára az új címet, az új méltóságot. A holnapra kell gondolnia, de nehéz volna kitörölni a rettenő legnap okozta gondolatokat. Lehetetlen másként elképzelniük e pillanatban az új trónörökös, mint megindva és lejutva. Mindnyájuk azonos felkálálpota ez. De mulni fog az idő s kerülhetetlen kötelességek érkeznek. Midőn majd enyhülni fog a gyász: a legnevezesebb személyiséggé válik itt az új trónörökös, a jövő új emberé.

Évekopsorán, halmozozva robor örök nyugvóhelyére Ferenc Ferdinánd és Ilona herceg Zsófia holtteste. Ők kottén, a nagyszerű férfi és a nemes asszony, az osztrák-magyar monarchia vértanúi, hajjalnak meg földi maradványuk előtt a bírdalom összes színel, minden igaz polgári s hazánk emeljen kalapot emléküknőn mezenre, ugy estelel, aki mint hisz katónák a csatára ágyúszékben. A trónörökös, aki életben soka egy tapodtal sem lepett ki annyira érhető rezerzavallásból, márványból faragott szolnarak tetszett, egyedül nagy rendeltetésnek élve, most mily közel van hozzánk, hogy érjünk, rajonva kérésünk, a szívünk ékszerét, nek, hitvesre és testvára gonolva. A monarchia két országának emberföltött példát azonban a fájdalom és a gyász elviselésére őz uralkodók, akik legközelebből ért a megredőlt

- „PRINCIP jól célzott. Pontosan az életünk közepébe.”
(MÁRAI S. – Belgrádi képeslap c. újság, 1937)
- „A mi korunk nagyhatalmai olyanok, mint az egymást nem ismerő utazók, akiket a sors egyazon kocsiba sodort. Csak figyelik egymást, és amikor egyikük kezét a zsebébe dugja, a szomszédja is menten a saját revolveréhez kap, hogy ő adhassa le az első lövést.”
(BISMARCK 1880 körül)

Pesti Hírlap kiáltványa – ?

OMM hadüzenete Szerbiának

↑
FERENC J. júl. 28-i (– ?) kiáltványa népeihez
„Leghőbb vágyam volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralevő éveimet a béke műveinek szentelhessem és népeimet a háború áldozataitól és terheitől megóvhassam. [...] A gondviselés másként határozott. [...] Mindent megfontoltam, mindent meggondoltam.”

Moziplakát – ?

„*inter arma silent Musae*”

→ filmek a propaganda szolgálatában
a hátország „hangulatának” pozitív befolyásolása

